

KOBYLA

Retro, aneb lezení za starých časů...

Chroust, M. Kauschka, J. Smitka před válkou

Jedinečně tvarovaná Kobyla je kulturní písčinková věž a symbol skalní oblasti Příhrazky v Českém ráji (navíc je hlavním motivem odznaku HO Mnichovo Hradiště i pamětní medaile k 90. výročí českého horolezectví). Ze všech stran převislá, z mnoha pohledů připomínající obří kyj – odtud patrně nejstarší název „Wotanův kyj“. Podíváme-li se však na skálu z boku, pochopíme, že se snad ani jinak než Kobylí hlava či Kobyla jmenovat nemůže.

Kobyla dlouho zůstávala panenskou. Na první pohled nedostupná, dokázala odolávat snahám nejlepších lezců ještě v době, kdy nejdůležitější skály Českého ráje byly již vylezeny. Po dlouhém okukování a obléhání se prvovýstup na Kobylu konečně podařil až 5. 7. 1937 Němcům Manfredu Kauschkovi z Liberce a Ignazi Funkemu z Jablonce n. N., kteří po dosažení vrcholu „vzali“ na lano významné pražské lezce R. O. Baušeho a „Bedlu“ M. Jedličku. Pro ně byl vrchol odměnou za zapůjčení smyčky a dvou karabin, kterých se německým prvovýstupcům nedostávalo.

Tato první cesta na Kobylu, dnes nesoucí název Německá (kl. VIIIb), se během dvou let dočkala několika opakování. Všechny je provedli Němci z nedalekých Sudet. Pak teprve pod Kobylu přišli mladí Češi z Turnova. Jeden z nich, můj táta „Chroust“ na to vzpomínal: „Páni, to je skála! Ten tvar a ty převisy! Taková na Hrubici není. Stojíme, běháme kolem ní a objevili jsme kruhy. Skála byla vylezena. Němci.

Došli jsme do Kolomazníkovy hospody, kde seděli znalci Příhraz: Bauše, jeho sestra Dagmar, „Bedla“ Jedlička. Mluvili jsme o svém ob-

Výstup Německou cestou

jevu. Oni se jen usmívali, ta skála jim už byla známa. A Bauše vyprávěl historii prvovýstupu. Bylo to nedávno.

Manfred Kauschka z Liberce a Ignaz Funke z Jablonce měli už tolik prvovýstupů, že se rozhodli zdolat i Kobylu. Vyhlédli cestu. Na

předskalí zatloukli kruh, ale od něj měli přelézti traverz, který jediné skýtal možnost dostat se k členitější stěně. To byl jejich záměr. Zkoušeli traverz a padali. Přišel nedělní večer a oni byli bez úspěchu. Podáním rukou si slíbili: „Tak za týden!“

Ale Kauschka moc na kamarádství nedbal. Nám bylo v pozdějších letech posvátné, ale ne jemu. V týdnu si našel volno a mladého nebojácného spoluzce. Došel s ním ke Kobyle. Mladý chlapec byl vyhnán na traverz. Padal, padal, až náhodou nahmátl drobné chyty, které byly nad dírami a které se zdály nadějně – ale nebyly. Přešel přes hranu pod lezitelnou část skály a zasadil kruh. Zbytek výstupu až na vrchol si pro sebe ponechal Kauschka. Byl zlomyslný. Z Příhráz napsal lístek Funckmu: „Lieber Ignaz, die Kobyla ist fertig. Dein Manfred.“

To se psal rok 1937. Za pár dnů jsme šli s Fífanem na vojnu, každý jinam. S lezením byl na dlouho konec. Co čert nechtěl, jednou jsem se

Trojice českých lezců na cestě za svým snem v roce 1939

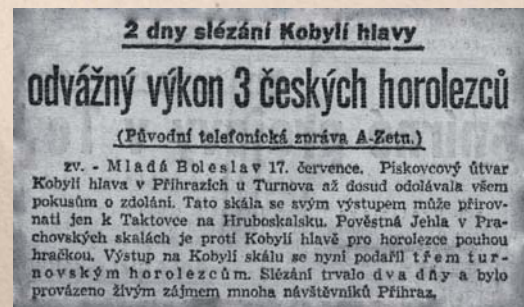
v boleslavské kasárenské kantýně seznámil s Manfredem Kauschkou. Oba jsme pili u pultu mléko. Sdílel jsem mu, jak jsme obdivovali jeho výstup na Kobylu a že bychom ho moc rádi opakovali. Rozvinul se hovor, který vynikal stručností. „Co jste vylezl?“ Jmenoval jsem cesty na Kapelníka, Dračí skály, Taktovku. „Dobře.“ „Kouříte?“ „Ne.“ „Dobře.“ „Pijete?“ „Ne.“ „Dobře.“ „Souložíte?“ „Ne.“ „Chybal!“ Na to jsem byl ve svých devatenácti letech příliš nezralý.

Fífan, Chroust, Joska Smitka

Rok 1939. Protektorát. Výjezd kamkoliv za jeho hranice zakázán. Ani Tatry, po kterých jsme toužili, nám nebyly přístupné. Zbývaly nám jen skály Českého ráje. Zase jsme byli pod Kobylou: Fífan Ladislav Vodháněl, Joska Smitka a já. Po lehkém výstupu na předskalí jsme na traverz vyhnali nejmladšího Josku. Neobjevil ty drobné chyty nad dírami a několikrát žuchnul dolů. Tak i my jsme odložili další pokusy na další neděli. A to jsem přitom zpočátku nebyl. Navštívil jsem maminku v nemocnici, a když jsem se ke Kobyle vrátil, měli již kluci stěnu vylezenou až na poslední délku. Vylezli by i tu. Ale to naše kamarádství! „To musíme nechat Chroustovi!“ prohlásil Fífan. Nechali, a tak jsem měl tu čest stát na vrcholu Kobylu jako první ze samostatného českého družstva. Bylo to na den přesně dva roky po prvovýstupcích (5. 7. 1939).

„Tahle skála by ale zasluhovala ještě jednu cestu – naši!“ Krásná se nám jevila zeď nad předskalím. Měla však jednu chybu. V dolní části byla úplně hladká. To by vyžadovalo dvojí stavění. Stojí to za to? Vždyť je to proti naší lezecké etice! (V Sasku se hojně stavělo, naši to zavrhovali.) Výstup ale byl tak lákavý, že jsme se rozhodli etiku porušit. Však další lezení bude stát za to! Fífan vedl, vzpíral se Joskovi na ramenu a někdy i na hlavě. Když odlézal od druhého kruhu, odlomil kus

Ohlas po prvním přelezení Německé cesty českým družstvem

skály a ten mi spadl na ruku, neboť jsem byl připoután u 1. kruhu a nemohl jsem uhnout. Byla z toho sádra. Fífan a Joska vylezli krásnou přímou stěnu sami. Fífan ji přesto nazval „Chroustova cesta“. Byl to projev krásného kamarádství. Vyskytuje se takové ve skalách ještě dnes? Když psal R. O. Bauše svého průvodce po skalách Příhráz, uvedl věc na pravou míru: byla to Vodhánělova – Fífanova cesta z 23. 7. 1939. Dnes je obecně známa jako „Česká“ (kl. VIIb, RP VIIIb).“

Prvovýstup Českou cestou, 1939

První přelezení České cesty (1939), vede Václav Chlum, jistí Václav „Krius“ Kříž

Tolik autentická vzpomínka tehdy mladého „starého Chrousta“. Oba úspěchy – přelezení Německé cesty a prvovýstup Českou cestou – měly nevídaný ohlas v novinách. Mýtus o nedostupnosti Kobyle definitivně padnul. Záhy přicházeli další čeští borci. Patrně první přelezení České cesty se povedlo ještě v roce 1939 silnému triu Václav Chlum, Václav „Krius“ Kříž a Vojta Nejedlo. První žena, která vylezla Českou, byla Marie Chlumová

(ano, maminka vloni zesnulého Václava Chluma ml.) – a dost možná byla úplně první ženou na Kobyle. Bylo to při 3. výstupu Václava Chluma a „Kriuse“ Českou cestou (patrně roku 1940).

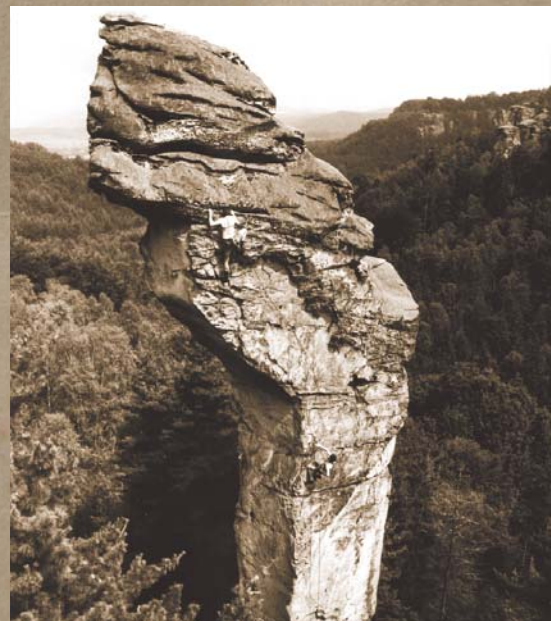
Další cesta – Nová česká (VIIc – VIII) – přibyla na Kobyle až o čtvrtstoletí později zásluhou bratrů Jelínkových a J. Richtra. Teprve po dalších dvaceti letech bratři Coubalové udělali Slavnosti slunovratu IX. Přibily dvě varianty

Václav Chlum

Nové české a zdálo se, že všechny možnosti na Kobyle jsou vyčerpány. Fenomenální Petr „Špek“ Slanina to však viděl jinak a se Standou Šilhánem před pár lety přidal pětikruhovou cestu Hatařtla IXb (s možností „úniku“ od 4. kruhu do lehčí varianty VIIIc). Rozhovor se Špekem o tom je na stránkách HO Mnichovo Hradiště (www.homh.cz), popis ostatních cest i další zajímavosti z historie v průvodci „Skály na Mužském“ (NH Savana, 2000).

První dva prvovýstupy na Kobylu i první české přelezení Německé cesty nyní parádně zviditelnili režisér David Svárovský a parta lezců z Mnichova Hradiště a Mladé Boleslavi. Natočili veselý „retrodokument“ TENKRÁT V RÁJÍ... (Damals im Paradies...), který míří do Teplic nad Metují na blížící se Mezinárodní horolezecký filmový festival 2011. ●

Výstup Novou českou cestou (1972), vede Honza Chroust III., jistí Joska Rakoncaj, foto: Karel „Sedej“ Vlček